

ความนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542)

จากการวิจัย และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2546 ก., 2546 ข., 2548 ก., 2548 ข.; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547; สำนักผู้ตรวจราชการและติดตามประเมินผล, 2548; สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักขณ์ วิรัชชัย, 2547; Nutravong, 2002; Kittisunthorn, 2003) พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้ อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าว

สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ใฝ่หัตถะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้

และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธและการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบท และจุดเน้นของตนเอง

การบูรณาการของหลักสูตร

- 1.หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.กลุ่มสาระการเรียนรู้
- 3.ความสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น

เกณฑ์การจบหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

(1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(2) ผู้เรียนต้องมียุทธศาสตร์ประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

(3) ผู้เรียนมียุทธศาสตร์ประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

(4) ผู้เรียนมียุทธศาสตร์ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

(5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2. เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

(2) ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

(3) ผู้เรียนมียุทธศาสตร์ประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่าน เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

(4) ผู้เรียนมียุทธศาสตร์ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

(5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

3. เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

(2) ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิต ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

(3) ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

(4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ สถานศึกษากำหนด

(5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย ให้ คณะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ทำไมต้องเรียนการงานอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข

เรียนรู้อะไรในการงานอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวันการช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจ และภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถความถนัด และความสนใจของตนเอง

การอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมและเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริตและเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เข้าใจวิธีการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และส่วนรวม ใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือถูกต้องตรงกับลักษณะงาน มีทักษะกระบวนการทำงาน มีลักษณะนิสัยการทำงานที่กระตือรือร้น ตรงเวลา ประหยัด ปลอดภัย สะอาด รอบคอบและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เข้าใจประโยชน์ของสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน มีความคิดในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างมีความคิดสร้างสรรค์

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เข้าใจการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน มีทักษะการจัดการ ทักษะการทำงานร่วมกัน ทำงานอย่างเป็นระบบและมีความคิดสร้างสรรค์ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่ขยัน อดทน รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มีมารยาท และมีจิตสำนึกในการใช้น้ำ ไฟฟ้าอย่างประหยัดและคุ้มค่ารู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ รวมทั้งมีความรู้ความสามารถและคุณธรรมที่สัมพันธ์กับอาชีพ

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะ การแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัยการทำงาน ที่เสียสละ มีคุณธรรม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัด และคุ้มค่า

เข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพ การมีเจตคติที่ดีและเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ วิธีการหา งานทำ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการมีงานทำ วิเคราะห์แนวทางเข้าสู่อาชีพ มีทักษะพื้นฐาน ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ต่ออาชีพที่สนใจ และประเมินทางเลือกในการประกอบอาชีพที่ สอดคล้องกับความรู้ ความถนัด และความสนใจ

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด								
ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3
1. บอกวิธีการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง	1. บอกวิธีการและประโยชน์การทำงาน	1. อธิบายวิธีการและประโยชน์การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง	1. อธิบายเหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย	1. อธิบายเหตุผลในการทำงานแต่ละขั้นตอนถูกต้องตามกระบวนการทำงาน	1. อภิปรายแนวทางในการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน	1. วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการทำงาน	1. ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน	1. อภิปรายขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
2. ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมืออย่างง่าย ๆ ในการทำงานอย่างปลอดภัย	2. ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการทำงานอย่างเหมาะสม	2. ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือตรงกับลักษณะงาน	2. ทำงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็นขั้นตอนด้วยความขยัน อดทน รับผิดชอบ และซื่อสัตย์	2. ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ประณีตและมีความคิดสร้างสรรค์	2. ใช้ทักษะการจัดการในทำงานแต่ละขั้นตอน	2. ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานด้วยความเสียสละ	2. ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน	2. ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม
3. ทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองอย่างกระตือรือร้น และตรงเวลา	3. ทำงานอย่างเหมาะสมกับงาน และประหยัด	3. ทำงานอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการทำงานด้วยความสะอาด รอบคอบ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3. ปฏิบัติอย่างมีมารยาทในการทำงาน	3. ปฏิบัติอย่างมีมารยาทในการทำงานกับสมาชิกในครอบครัว	3. ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับครอบครัวและผู้อื่น	3. ตัดสินใจแก้ปัญหาการทำงานอย่างมีเหตุผล	3. มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า	3. อภิปรายการทำงานโดยใช้ทักษะการจัดการเพื่อการประหยัดพลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด								
ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3
	ตนเองและ ครอบครัว อย่าง ปลอดภัย		และ ทรัพยากร ในการ ทำงาน อย่าง ประหยัด และคุ้มค่า	พลังงานและ ทรัพยากร อย่างประหยัด และคุ้มค่า				

สาระที่ 2 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ
มีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

ตัวชี้วัด								
ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3
-	-	-	1.อธิบาย ความหมาย และ ความสำคัญ ของอาชีพ	1. สํารวจ ข้อมูล เกี่ยวกับ อาชีพ ต่างๆ ใน ชุมชน 2. ระบุความ แตกต่างของ อาชีพ	1. สํารวจตนเอง เพื่อกวางแผนใน การเลือกอาชีพ 2. ระบุความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมที่ สัมพันธ์กับ อาชีพที่สนใจ	1. อธิบายแนวทาง ในการเลือกอาชีพ 2. มีเจตคติที่ดีต่อ การประกอบอาชีพ 3. เห็นความสำคัญ ของการสร้างอาชีพ	1. อธิบายการ เสริมสร้าง ประสบการณ์ อาชีพ 2. ระบุการเตรียม ตัวเข้าสู่อาชีพ 3. มีทักษะพื้นฐาน ที่จำเป็นสำหรับ การประกอบ อาชีพที่สนใจ	1. อภิปรายการหา งานด้วยวิธีที่ หลากหลาย 2. วิเคราะห์ แนวทางเข้าสู่ อาชีพ 3. ประเมิน ทางเลือกในการ ประกอบอาชีพที่ สอดคล้องกับ ความรู้ ความถนัด และความสนใจ ของตนเอง

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นกับหลักสูตรแกนกลาง

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	สอดคล้อง แทรก	เพิ่มเติม
มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มี ความคิด สร้างสรรค์ มี ทักษะกระบวนการ ทำงาน ทักษะการ จัดการ ทักษะ กระบวนการ แก้ปัญหาทักษะ การทำงานร่วมกัน และทักษะการ แสวงหาความรู้ มี คุณธรรม และ ลักษณะนิสัยใน การทำงาน มี จิตสำนึกในการใช้ พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว	ป 3/2 ใช้วัสดุ อุปกรณ์และ เครื่องมือ ตรงกับลักษณะ งาน	●การใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้ เหมาะสมตรงกับลักษณะงานช่วยให้ ประหยัดและปลอดภัย เช่น - การปลูกผักสวนครัว - การบำรุงรักษาของเล่น - การซ่อมแซมของใช้ส่วนตัว - การประดิษฐ์ของใช้ในโอกาสต่างๆ โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น	●การใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้ เหมาะสมตรงกับลักษณะงานช่วยให้ ประหยัดและปลอดภัย เช่น - การปลูกผักสวนครัว - ง่ายๆ ไว้รับประทานในครอบครัว - การบำรุงรักษาของเล่น เพื่อเป็นการช่วยประหยัดเงินในการซื้อของเล่นใหม่ - การซ่อมแซมของใช้ส่วนตัวเพื่อเป็นการช่วยประหยัดเงินในการซื้อของใช้ส่วนตัวใหม่ - การประดิษฐ์ของใช้ในโอกาสต่างๆ โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุ มีของเล่น ของใช้และของตกแต่งบ้านที่ทำด้วยฝีมือตนเอง และเป็นการนำวัสดุในท้องถิ่นหรือของเหลือใช้มาทำซึ่งช่วยลดปริมาณขยะ และรักษาสิ่งแวดล้อม	√	

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (ปรับปรุงปีการศึกษา 2564) ระดับประถมศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียน					
	ระดับประถมศึกษา					
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	80	80	80	120	120	120
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80
○ ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40
○ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	80	80	80	80	80	80
○ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม						
○ เศรษฐศาสตร์						
○ ภูมิศาสตร์						
สุขศึกษาและพลศึกษา	40	40	40	80	80	80
ศิลปะ	40	40	40	80	80	80
การงานอาชีพ	40	40	40	40	40	40
ภาษาอังกฤษ	120	120	120	80	80	80
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	840	840	840	840	840	840
รายวิชาเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง/ปี (ร.ร.เปิด 120 ชั่วโมง/ปี)			ปีละไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง/ปี (ร.ร.เปิด 160 ชั่วโมง/ปี)		
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120
● กิจกรรมแนะแนว/● กิจกรรมโตไปไม่โกง	40	40	40	40	40	40
● กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี	30	30	30	30	30	30
● กิจกรรมชมรม/ชุมนุม	40	40	40	40	40	40
● กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	10	10	10	10	10	10
รวมเวลาทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมง/ปี					

- หมายเหตุ**
1. ปรับวิชาวิทยาศาสตร์ ป.1,ป.2,ป.3 โดยลด 1 หน่วยกิต
 2. ปรับวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ป.1,ป.2,ป.3 โดยเพิ่ม 1 หน่วยกิต
 3. ปรับวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ป.1,ป.2,ป.3 โดยลด 1 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (ปรับปรุงปีการศึกษา 2564)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้	เวลาเรียน		
	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		
	ม.1	ม.2	ม.3
ภาษาไทย	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
คณิตศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	160 (4 นก.)	160 (4 นก.)	160 (4 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	160 (4 นก.)	160 (4 นก.)	160 (4 นก.)
○ ประวัติศาสตร์	40 (1นก.)	40 (1นก.)	40 (1นก.)
○ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม			
○ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม	120 (4 นก.)	120 (4 นก.)	120 (4 นก.)
○ เศรษฐศาสตร์			
○ ภูมิศาสตร์			
สุขศึกษาและพลศึกษา	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ศิลปะ	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
การงานอาชีพ	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)
ภาษาอังกฤษ	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	880	880	880
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120
● กิจกรรมแนะแนว/● กิจกรรมโตไปไม่โกง			
● กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี			
● กิจกรรมชมรม/ชุมนุม			
● กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	มีเวลาเรียน 45 ชั่วโมง 3 ปี		
รายวิชาเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง		
รวมเวลาทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง/ปี		

โครงสร้างหลักสูตรรายวิชา(ชั้นปี) (ปรับปรุงหลักสูตรปีการศึกษา 2564)

โรงเรียนบ้านหนองตาแต้ม (ราชประชานุกุล)

สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	
รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน (ชั่วโมง/ปี)
รายวิชาพื้นฐาน	840
ท13101 ภาษาไทย	200
ค13101 คณิตศาสตร์	200
ว13101 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	80
ส13101 สังคมศึกษา	80
ส13102 ประวัติศาสตร์	40
พ13101 สุขศึกษาและพลศึกษา	40
ศ13101 ศิลปะ	40
ง13101 การงานอาชีพ	40
อ13101 ภาษาอังกฤษ	120
รายวิชาเพิ่มเติม	120
อ13201 ภาษาอังกฤษ	80
ง13202 ทักษะสู่การงานอาชีพ 3	40
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120
กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	-
■ กิจกรรมแนะแนว/■กิจกรรมโตไปไม่โกง	40
■ กิจกรรมนักเรียน	
ลูกเสือ/เนตรนารี	30
ชมรม/ชุมนุม	40
■ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	10
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	1,080

หมายเหตุ ลดเวลา 3 ชั่วโมง

ตัวชี้วัดรายวิชาการงานอาชีพ

ง13101 การงานอาชีพ รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลาเรียน 40 ชั่วโมง หน้าหลัก : 1

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อธิบายวิธีการและประโยชน์การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวและส่วนรวม	● วิธีการและประโยชน์การทำงาน เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และทำงานให้เกิดประโยชน์อย่างเป็น ขั้นตอนตามกระบวนการทำงาน เช่น - การเลือกใช้เสื้อผ้า - การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน - การทำความสะอาดรองเท้า กระเป๋านักเรียน - การกวาด ถู ปิดกวาด เช็ดถูบ้านเรือน - การทำความสะอาดห้องเรียน
2. ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือตรงกับลักษณะงาน	● การใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้ เหมาะสมตรงกับลักษณะงานช่วยให้ประหยัดและปลอดภัย เช่น - การปลูกผักสวนครัว - การบำรุงรักษาของเล่น - การซ่อมแซมของใช้ส่วนตัว - การประดิษฐ์ของใช้ในโอกาสต่างๆ โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
3. ทำงานอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการทำงานด้วยความสะอาด รอบคอบ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	● ทำงานอย่างเป็นขั้นตอน กระบวนการทำงานด้วยความสะอาดรอบคอบ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน

กระบวนการเรียนรู้

ฝึกฝนทักษะการทำงาน มุ่งเน้นการทำงานในชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่ว่าด้วยงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ และงานอื่นๆ ฝึกวิธีการทำงานด้วยตนเอง ตั้งแต่การวิเคราะห์งาน การวางแผนทำงาน การปฏิบัติงาน และการประเมินผลการทำงาน ทั้งทำงานเป็นรายบุคคลและทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้เด็กสามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมาย และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ด้วยความรู้จักบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม มีทักษะในการฟัง-พูด มีคุณธรรมในการทำงานร่วมกัน สามารถสรุปผลและนำเสนอรายงาน ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้

•**การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง** มุ่งเน้นการฝึกทำงานอย่างสม่ำเสมอ ทำงานให้เกิดผลอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการทำงาน ด้วยความสะอาด รอบคอบ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความปลอดภัยในการทำงาน และเลือกใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับประเภทและลักษณะของงาน เริ่มจากการแต่งกาย การเก็บของใช้ การหยิบจับและใช้ของใช้ส่วนตัว การจัด เตรียมอุปกรณ์การเรียน การทำความสะอาดรองเท้า กระเป๋านักเรียน การทำความสะอาดห้องเรียน การจัดโต๊ะ ตู้ ชั้นในห้อง เรียน

•**การทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว** เน้นบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบงานบ้านของสมาชิกในบ้าน การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสร้างลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน มีความกระตือรือร้น ตรงเวลา สามารถจัดสรรเวลาต่างๆให้สมดุลได้ ได้แก่ การจัด วาง เก็บเสื้อผ้า/รองเท้า การเลือกใช้เสื้อผ้า การช่วยครอบครัวเตรียม ประกอบอาหาร การล้างจาน การปัดกวาด เช็ดถูบ้านเรือน เป็นต้น

สร้างนิสัยการเป็นผู้ผลิต ผู้สร้างสรรค์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาข้อมูลความรู้ต่างๆ ด้วยการศึกษา ค้นคว้า การรวบรวม การสังเกต การสำรวจ และการบันทึก จัดลำดับความคิดหรือจินตนาการอย่างเป็นขั้นตอน นำไปสู่การวางแผน เกิดความคิด หาวิธีการแก้ปัญหา รู้จักสังเกต วิเคราะห์ สร้างทางเลือก และประเมินทางเลือก เพื่ออธิบายและสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการแก้ปัญหาและสนองความต้องการอย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี สร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตและกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้

•**การศึกษาสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน** ที่ถูกสร้างมาให้มีรูปร่างแตกต่างกัน ตามหน้าที่ใช้สอย และฝึกฝนการใช้ให้ถูกวิธี ปลอดภัยต่อการทำงาน จนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และถูกต้อง เช่น แปรงสีฟัน หม้อหุงข้าว กรรไกร ปากกา ดินสอ ฯลฯ

•**การสร้างของเล่นหรือของใช้**อย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่กำหนดปัญหาหรือความต้องการ

รวบรวมข้อมูล ออกแบบ ถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 2 มิติ 3 มิติ ก่อนลงมือสร้างและประเมินผล รวมถึงการนำสิ่งของกลับมาใช้ซ้ำ ลดการใช้ทรัพยากรหรือเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างเอกสารเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น บัตรอวยพร รายงาน นิทานประกอบภาพ เป็นต้น

•นำเสนอข้อมูลหลากหลายวิธี หลากหลายลักษณะ เช่น นำเสนอหน้าชั้นเรียน จัดทำเอกสาร รายงาน ป้ายประกาศ สื่อคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

จัดประสบการณ์ในอาชีพต่างๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้เห็น ได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองถนัดและสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานอาชีพ เห็นคุณค่าของงานอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ เช่น การจัดนิทรรศการ บทบาทสมมติ ฯลฯ อันจะนำไปสู่การรู้จักตนเองด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ทักษะภาพ วิสัยทัศน์ แนวโน้มด้านอาชีพที่ต้องการของตลาดแรงงาน ที่เหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด และทักษะทางด้านอาชีพก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพ

การออกแบบการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากการเป็นผู้ชี้แนะผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกและส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนโดยใช้วิธีการต่างๆ อย่างหลากหลายรูปแบบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสร้างสรรค์ความรู้ และนำความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้นำเสนอทฤษฎีและเทคนิควิธีการเรียนการสอนต่างๆ มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เช่น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning - BBL) ที่ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่อิงผลวิจัยทางประสาทวิทยา ซึ่งได้เสนอแนะไว้ว่าได้ตามธรรมชาตินั้นสมองเรียนรู้ได้อย่างไร โดยได้กล่าวถึงสร้างที่แท้จริงของสมองและการทำงานของสมองมนุษย์ที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามขั้นตอนของการพัฒนา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบคิดของการสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning - PBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาภายใต้การแนะนำของผู้สอน ให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามและช่วยกันค้นหาคำตอบ โดยอาจใช้ความรู้เดิมมาแก้ปัญหา หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมสำหรับการแก้ปัญหา นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสรุปเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา แล้วช่วยกันประเมินการแก้ปัญหาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาครั้งต่อไป สำหรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบพหุปัญญา (Multiple Intelligences) เป็นการพัฒนางานของนักเรียนทั้งสมองด้านซ้ายและสมองด้านขวา บนพื้นฐานความสามารถและสติปัญญาที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล มุ่งหมายจะให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์สิ่งต่างๆภายใต้ความหลากหลายของวัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อม

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ(Cooperative learning) เป็นจากการจัดสถานการณ์และบรรยากาศให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันฝึกให้นักเรียนที่มีลักษณะทางสติปัญญาและความร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันศึกษาค้นคว้า

การจัดการเรียนรู้แบบใช้หมวกความคิด 6 ใบ (Six thinking Hats) ให้นักเรียนฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามที่ใช้ความคิดในลักษณะต่างๆโดยสามารถอธิบายเหตุผลประกอบหรือวิเคราะห์วิจารณ์ได้

การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา(Problem Solving) เป็นการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการทำความเข้าใจปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา และตรวจสอบหรือมองย้อนหลัง

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Work) ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ยังไม่รู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่างกันอย่างหลากหลาย

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ(Active learning) ให้นักเรียนได้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อจะได้เรียนรู้ขั้นตอนของงาน รู้จักวิธีแก้ปัญหาในการทำงาน

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างผังความคิด (Concept Mapping) เป็นการสอนด้วยวิธีการจัดกลุ่มความคิดรวบยอด เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์กันระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป โดยนำเสนอเป็นภาพหรือเป็นผัง

การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experience learning) เป็นการจัดกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เรียกกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาทักษะใหม่ๆ เจตคติใหม่ๆ หรือวิธีการคิดใหม่ๆ

การเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น โดยอาจกำหนดให้แสดงบทบาทสมมติที่เป็นพฤติกรรมของบุคคลอื่น หรือแสดงพฤติกรรมในบทบาทของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมสะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์เข้าด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนได้วางตัวเอง คิดค้น วิเคราะห์ ออกแบบ สร้างชิ้นงานและปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา และการสร้างชิ้นงานที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. แจ้งให้นักเรียนทราบมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล เกณฑ์การผ่าน มาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

โดยกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเป็น ร้อยละ เป็นรายวิชา รายปี/ภาค ดังนี้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของแต่ละสาระกำหนดสัดส่วนของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 การวัดและประเมินระหว่างเรียน เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการกรรมการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยสัดส่วนของ

1.1.1 คะแนนของตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

1.1.2 คะแนนของการวัดและประเมินผลงานผู้เรียน

1.1.3 คะแนนของพฤติกรรมผู้เรียน

1.1.4 คะแนนการปฏิบัติอื่นๆที่ผู้สอนกำหนด

1.2 การวัดและประเมินผลปลายปี/ปลายภาค เป็นการวัดและประเมินผลจากการตรวจสอบภาพปฏิบัติ หรือภาคความรู้ของผู้เรียนของแต่ละรายวิชาที่กำหนดระยะเวลาไว้ชัดเจนตามตารางการวัดและประเมินฝ่าย วิชาการกำหนด

1.3 การกำหนดสัดส่วนคะแนนระหว่างเรียนกับปลายปี/ปลายภาคเป็น 80 : 20

2. แจ้งให้นักเรียนทราบคุณลักษณะพึงประสงค์ของโรงเรียน วิธีการประเมินผลและเกณฑ์การตัดสิน โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนด และผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่องทั้งใน และนอกห้องเรียนและมีผลการประเมินในระดับ “ดีเยี่ยม” “ดี” และ “ผ่าน” ดังนี้

ดีเยี่ยม หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะในการปฏิบัติจนเป็นนิสัย และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อ ประโยชน์สุขของตนเองและชุมชน

ดี หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนรับรู้และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เงื่อนไขที่กำหนด

3. แจ้งให้นักเรียนทราบมาตรฐานการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน วิธีการประเมินและเกณฑ์การตัดสิน โดยนักเรียนมีมาตรฐานการอ่านคิดวิเคราะห์ผ่านการประเมินอย่างต่อเนื่อง และหรือ การประเมินปลายปี/ภาค และมีผลการประเมิน ในระดับ “ดีเยี่ยม” “ดี” และ “ผ่าน” ดังนี้

ดีเยี่ยม หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ที่มีคุณภาพดีเลิศ อยู่เสมอ

ดี หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ที่มีคุณภาพเป็นที่ ยอมรับ

ผ่าน หมายถึง มีผลงานที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ที่มีข้อบกพร่องบาง ประการ

4. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้ พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของผู้เรียนโดยก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนจะต้องตรวจสอบความรู้ ทักษะและความรู้ต่างๆ ของผู้เรียนที่เป็นพื้นฐานของเรื่องใหม่ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม

5. ระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะๆ เพื่อ ตรวจสอบพัฒนาการของนักเรียนว่าบรรลุผลมาตรฐาน / ตัวชี้วัด / ผลการเรียนรู้ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการ จัดการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนไม่ผ่านการประเมินให้ครูจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมหรือพัฒนาอย่างต่อเนื่องและ ประเมินจนกว่าจะผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่โรงเรียนกำหนด

6. ใช้ตัวเลขแสดงผลการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ โดยนำผลการประเมินระหว่างเรียนรวมกับคะแนน ประเมินปลายปี/ภาค ตามสัดส่วนที่โรงเรียนกำหนด แล้วนำมาเปลี่ยนเป็นระดับผลการเรียนโดยใช้ตัวเลข แสดงระดับผลการเรียน 8 ระดับคือ “4” “3.5” “3” “2.5” “2” “1.5” “1” “0” ดังนี้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนน
4	ดีเยี่ยม	80 - 100
3.5	ดีมาก	75 - 79
3	ดี	70 – 74
2.5	ค่อนข้างดี	65 - 69
2	ปานกลาง	60 – 64
1.5	พอใช้	55 - 59
1	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	50 – 54
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	0 - 49

7. ให้ใช้คำว่า “ดีเยี่ยม” “ดี” และ “ผ่าน” ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับการประเมินในแต่ละรายวิชา

สื่อและแหล่งเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้สอนและผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ หรือเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ดังนี้

1. ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หรือห้องสมุดหน่วยงานอื่น ๆ
2. แหล่งวิทยาการทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งให้บริการความรู้ในเรื่องต่าง ๆ
3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ ประสบความสำเร็จในงาน อาชีพที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ฯลฯ
4. สถานประกอบการต่าง ๆ สถานประกอบการวิชาชีพอิสระ โรงงานอุตสาหกรรม โรงแรม หน่วยงานวิจัยในท้องถิ่น ซึ่งให้บริการความรู้ ฝึกอบรมเกี่ยวกับงานและวิชาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น
5. สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ วารสาร หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ ฯลฯ
6. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์สวนพฤกษศาสตร์ พิพิธภัณฑ์พืช
7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดี – รอม วีซีดี วีดีทัศน์ CAI Online ฯลฯ

คำอธิบายรายวิชาการงานอาชีพ

ง 13101 การงานอาชีพ

รายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เวลาเรียน 40 ชั่วโมง

น้ำหนัก : 1

อธิบายวิธีการและประโยชน์การทำงานเพื่อตนเอง ครอบครัว และส่วนรวม เช่น การเลือกใช้เสื้อผ้าการจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน การทำความสะอาดรองเท้า กระเป๋านักเรียน การกวาด ถู ปัดกวาด เช็ดถู บ้านเรือน การทำความสะอาดห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมืออย่างเหมาะสม ประหยัดและปลอดภัย เช่น การปลูกผักสวนครัว การบำรุงรักษาของเล่น การซ่อมแซมของใช้ส่วนตัว การประดิษฐ์ของใช้ในโอกาสต่างๆ โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุ มีของเล่น ของใช้และของตกแต่งบ้านที่ทำด้วยฝีมือตนเอง และเป็นการนำวัสดุในท้องถิ่นหรือของเหลือใช้มาทำ ซึ่งช่วยลดปริมาณขยะและรักษาสีสิ่งแวดล้อม

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม มีลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

ง 1.1 ป3/1, ป3/2, ป3/3

รวมทั้งสิ้น 1 มาตรฐาน 3 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาการงานอาชีพ

ง 13101 การงานอาชีพ

รายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เวลาเรียน 40 ชั่วโมง

น้ำหนัก : 1

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	งานบ้าน	ง 1.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3	กระบวนการทำงานเพื่อช่วยเหลือ ตนเอง ครอบครัวและส่วนรวม - การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง - การทำงานเพื่อช่วยเหลือ ครอบครัว - การทำงานเพื่อช่วยเหลือ ส่วนรวม	6	10
2	เสื้อผ้าและเครื่อง แต่งกาย	ง 1.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3	- การเลือกใช้เสื้อผ้า - การซ่อมแซมเสื้อผ้าอย่างง่าย	6	10
3	งานเกษตร	ง 1.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3	- การปลูกพืชผักสวนครัว - ประเภทของพืชผักสวนครัว - หลักการปลูกผักสวนครัวใน ภาชนะ - วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ ในการปลูกผักสวนครัวในภาชนะ - ตัวอย่างการปลูกผักสวนครัวใน ภาชนะ - การดูแลรักษาผักสวนครัวใน ภาชนะ - ประโยชน์ของการปลูกผักสวน ครัวในภาชนะ	10	20

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
4	งานช่าง	ง 1.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3	- การบำรุงรักษาของเล่น และการซ่อมแซมของใช้ส่วนตัว - ประโยชน์ของการบำรุงรักษาของเล่น และการซ่อมแซมของใช้ส่วนตัว - ตัวอย่างการบำรุงรักษาของเล่น และการซ่อมแซมของใช้ส่วนตัว	6	10
5	งานประดิษฐ์	ง 1.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3	- ประเภทงานประดิษฐ์ - วัสดุในท้องถิ่น - เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์ - กระบวนการของงานประดิษฐ์ - การประดิษฐ์ของใช้ในโอกาสต่างๆ โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น - ประโยชน์ของการประดิษฐ์ของใช้ในโอกาสต่างๆ โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น	10	20
คะแนนระหว่างปี				-	70
ทบทวน / สอบปลายภาค				-	30
รวมเวลาเรียนทั้งปี / คะแนน				40	100

อภิธานศัพท์

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

กระบวนการกลุ่ม

กระบวนการในการทำงานกลุ่ม มีขั้นตอน ดังนี้ การเลือกหน้ากลุ่ม การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของงาน วางแผนการทำงาน แบ่งงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน

การดำรงชีวิต

เป็นการทำงานในชีวิตประจำวันช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมที่ว่าด้วยงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ และงานอื่นๆ

การทำงานเพื่อการดำรงชีวิต

เป็นการทำงานที่จำเป็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจ และภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง ทำงานบรรลุเป้าหมาย ทำงานถูกวิธี ทำงานเป็นขั้นตอน ทำงานเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ รักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา

เป็นกระบวนการที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้เกิดความคิดหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน การสังเกต การวิเคราะห์ การสร้างทางเลือก และการประเมินทางเลือก

ทักษะการจัดการ

ความพยายามของบุคคลที่จะจัดระบบงาน (ทำงานเป็นรายบุคคล) และจัดระบบคน (ทำงานเป็นกลุ่ม) เพื่อให้ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะกระบวนการทำงาน

การลงมือทำงานด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้นการฝึกวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการทำงานเป็นรายบุคคล และการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายได้แก่การวิเคราะห์งาน การวางแผนในการทำงาน การปฏิบัติงานและการประเมินผลการทำงาน

ทักษะการทำงานร่วมกัน

การทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานอย่างมีกระบวนการตามขั้นตอนการทำงาน และฝึกหลักการทำงานกลุ่ม โดยรู้จักบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม มีทักษะในการฟัง พูด มีคุณธรรมในการทำงานร่วมกัน สรุปผลและนำเสนอรายงาน

ทักษะการแสวงหาความรู้

วิธีการและการกิจที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาข้อมูลความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องหรือเนื้อหา นั้นๆ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า การรวบรวม การสังเกต การสำรวจ และการบันทึก

สาระที่ 2 การอาชีพ

การจำลองอาชีพ

เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพที่สถานศึกษาจัดทำให้เสมือนจริงเพื่อให้ผู้เรียน มีทักษะการทำงานอาชีพ เห็นคุณค่าของงานอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพเช่น การจัดนิทรรศการ บทบาทสมมุติ ฯลฯ

การประเมินทางเลือกอาชีพ

เป็นการรู้จักตนเองด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะคติ ศักยภาพ วิสัยทัศน์ แนวโน้ม ด้านอาชีพที่ต้องการของตลาดแรงงาน ที่เหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด และทักษะทางด้านอาชีพ

การอาชีพ

เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมและเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริตและเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

ทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ

ประกอบด้วย ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้